

SÖNDAG FÖRE DOMSSÖNDAGEN

DOMINICA PAENULTIMA

Text Matt 25, 1-13. Predikan av Asbjørn Hjorthaug, Den Lutherske Menighet, Knapstad

Når Jesus forteller lignelser om bryllup og bryllupsfest, handler det ofte Jesu gjenkomst og de siste tider. I dag kommer brudgommen, Kristus, for å hente sin kirke for å føre de inn til Guds himmel. Da er vi ved tidens slutt, regnskapets dag og det evige livet. Brudgommen har hentet bruden sin, og de er nå til sammen med hele brudefølget på vei hjem der bryllupet skal feires. Brudgommen er et bilde på Kristus. *«Den som har bruden, han er brudgommen. Men brudgommens venn, som står og hører på ham, er full av glede over å høre brudgommens røst. Denne min glede er nå blitt fullkommen.»* Job 3,29 Bibelen kommer stadig tilbake til forholdet mellom brud og brudgom og sammenligner dette med ekteskapet. Forholdet mann og hustru illustrerer godt forholdet mellom Kristus og hans menighet: *«Dere menn: Elsk deres hustruer, likesom også Kristus elsket menigheten og gav seg selv for den,»* Efes. 5,25 Brudgommen er Kristus og bruden er de som tror på Jesus Kristus. I denne teksten er bruden ikke nevnt. Vi får isteden høre om de 10 jomfruer. Disse er et bilde på kirken. De er kalt inn til bryllupsmåltidet. Alle 10 hadde med seg lamper for å møte brudgommen. En lampe eller et lys er ofte i Skriften et bilde på Guds ord: *« Ditt ord er en lykt for min fot og et lys på min sti.»* Salm 119,105 Døperen Johannes ble kalt et lys siden han forkynte Guds ord: *«Han var det brennende og skinnende lys, men dere ville bare en kort stund glede dere i hans lys.»* Job 5,35 Han var et brennende og skinnende lys fordi han forkynte Guds ord, lov og evangelium. Guds ord er et lys som både brenner og skader, men også lyser og varmer og viser vei. Guds ord avslører at vi er syndere, men viser oss også at vi er rettfærdige for Gud ved troen på Jesus Kristus.

Alle jomfruene hadde altså lamper som brant. Det var mørkt og alle kunne sees på lang avstand. Den kristne kirke har Guds ord og sakrament som sine kjennetegn. Det kan andre mennesker kjenne igjen kirken på. Derfor kan kirken være synlig selv om den er usynlig. Til de kristne sier Jesus: *«Dere er verdens lys! En by som ligger på et fjell, kan ikke skjules.»* Matt 5,14. Det slås fast som et faktum at du er verdens lys uansett hvor i verden du er. Blant de 10 så var det 5 kloke og 5 uforstandige jomfruer. De 5 uforstandige hadde ikke tatt med nok olje så det rakk til hele natten. De prøvde å få olje av de 5 kloke, men det gikk ikke. Så gikk de for å få tak i olje hos kjøpmennene, men de kom for seint. Brudgommen var kommet mens de var borte, og de ble stengt ute fra bryllupsfesten. *«De rettfærdiges lys skinner klart, men de ugudeliges lampe sløkner.»* Ordspr. 13,9 Alle de 10 hadde lamper, Guds ord. Men det var en forskjell, som førte til katastrofe for halvparten. Jesus forteller en annen lignelse om en mann som bygger sitt hus på fjell. Når stormen kom stod det fast. En mann bygde det på sand. Når stormen kom falt det sammen. Jesus drar følgende konklusjon: *“Derfor - hver den som hører disse mine ord og gjør etter dem, han blir lik en forstandig mann som bygde huset sitt på fjellgrunn Matt 7,24. Men den som hører disse mine ord og ikke gjør etter dem, han blir lik en uforstandig mann, som bygde huset sitt på sand.”* Matt 7,26 De 5 kloke var utad gode kristne, men de manglet oljen, Den Hellige Ånd. De var lik fariseerne som Jesus karakteriserer som hvitkalkede graver, utad fine å se til, men de eide ikke troen. Synden er at de ikke tror på meg sier Kristus.

Spørsmålet går så til deg og meg. Eier vi troen på Jesus Kristus? Eier jeg en klar bekjennelse om at Jesus Kristus er min frelser? Hvordan kan jeg vite det? Hvordan kan jeg være viss på at jeg har olje på lampen slik at jeg ikke bedrar meg selv? Hvis du ikke vet hvem du er og hvordan du ser ut, så får du gå i speilet å se hvem du er. Gå og prøv deg selv på de 10 bud og ransak dine tanker, ord og handlinger i lys av loven. Hva slags konklusjon kommer du da til? Alt dette har jeg holdt? Da må du som Jesus sa til den rike mannen, prøv deg om du elsker Gud over alle ting. Konklusjonen blir nok følgende bekjennelse: Gud jeg har syndet i ord og tanker. Så er neste spørsmål: Hvor går du med din synd? Den rike unge mannen gikk bedrøvet bort. Judas gikk også bort og tok sitt liv. Peter derimot gikk til Jesus og gråt bittert etter å ha fornektet han 3 ganger. Ordet innbyr oss til å komme til Gud med våre synder: *«Kom og la oss gå i rette med hverandre, sier Herren. Om deres synder er som purpur, skal de bli hvite som snø, om de er røde som skarlagan, skal de bli som den hvite ull.»* Jes 1,18 Om du kommer til han og bekjenner dine synder vil han aldri støte deg bort. Om du bekjenner at Jesus Kristus er din frelser og at du trenger han for å bli evig salig, da har du olje på lampen, Den Hellige Ånd. Troen griper om evangeliet og trøster seg til Jesu Kristi verk for deg. Dette er frukten av Den Hellige Ånds arbeid i deg. Han skal overbevise deg om synd, og så skal han forherlige Kristus, for deg. Gjennom dette kan vi ikke annet å bekjenne hans navn og det vi er blitt opplært i og overbevist om.

Kirkeåret tar snart slutt. Neste søndag har vi siste søndagen i kirkeåret, domssøndagen. I dag, siste søndagen før

domssøndagen, blir vi minnet om alvoret i at vi alle skal for Kristi domsstol. Derfor lyder ropet denne søndagen: **Vær Våkne!** «*Våk derfor, for dere vet ikke dagen eller timen.*» Matt 25,13. Med dagens lignelse ber han oss om å være på vakt. Du kan falle av. «*Begynt er ikke endt. Det skal du vite du som har Jesus kjent. Bli ved å stride.*» Derfor «*Brudgommen kommer! Gå og møt ham!*»

1. VI KJENNER IKKE DAG ELLER TIMEN NÅR HAN KOMMER IGJEN. VIKTIG Å VÆRE VÅKNE

Dagens tekst slår fast for oss at Jesus kommer igjen. Samtidig så sier Jesus at vi skal våke. Han kommer igjen overraskende og plutselig. For hver dag som går er vi en dag nærmere hans gjenkomst. Det er fort gjort å tro at vi alltid skal ha det slik som vi har det nå. Særlig i tider med stor velstand og trygghet. Det stod om de 10 brudepikene at alle sovnet. Det er en alvorlig påminnelse til oss, til deg og meg. Søvnens, sløvhets ligger alltid på lur.

2. DET ER EN DEL TROENS LIV Å STRIDE MOT SØVNEN OG Å VÆRE VÅKEN

«*Men når Menneskesønnen kommer, vil han da finne troen på jorden?*» Luk 18,8 Det er en realitet at det store flertallet av mennesker vi daglig omgås ikke eier troen på Jesus Kristus. Derfor er det så lett å sløve hen i verden, når vi går sammen med det store flertallet som trygge og fornøyde ikke bekymrer seg om det evige liv. «*Da var det en som spurte: "Herre, er det få som blir frelst?" Han sa til dem: Kjempe for å komme inn gjennom den trange dør! For jeg sier dere: Mange skal forsøke å komme inn, men ikke klare det.*» Luk 13,23 f Vi bærer alle på den gamle Adam. Det naturlige, syndige menneske henger fast ved oss. Denne naturen er akkurat av samme sort som det verdens barn har. Dermed er vi utsatt for den samme faren som alle andre og kan fort sovne. Derfor trenger vi alvoret i dagens tekst. Når Jesus beskriver den kristne forsamling, da er det ikke den store flokken, men en liten flokk som har holdt ut og er våkne: «*Vær ikke redd, du lille hjord! For det er deres Fars gode vilje å gi dere riket.*» Luk 12,32. Så har vi det håp og det løfte at Gud tar seg av oss. Det skal vi trøste oss med. Vi har alt av bare nåde for Jesu Kristi skyld. Det å være våken er å ha daglig behov for Guds nåde og være avhengig av hans omsorg.

3. Å VÆRE VÅKEN ER Å HA OLJE PÅ LAMPEN

Oljen i lampene var en helt spesiell olje, en nådeolje. Det er ikke noe mindre enn syndenes forlatelse. En helt normal reaksjon på dagens evangelietekst er at vi ransaker oss selv og spør: Har jeg olje på lampen? Blir jeg stående utenfor en dag? Får jeg høre Herren si: Jeg kjenner deg ikke? Ser jeg på meg selv så er det fullt ut fortjent om Herren ikke ville kjennes ved meg. Jeg har brutt Guds hellige ord og bud mange ganger. Hos meg finnes troløshet, egoisme, egenkjærlighet, onde tanker, ondt begjær mm. I dagens tekst lyder loven i sin strengeste form; uten olje så venter døden og fortapelsen. Det er det samme som å stå til ansvar for alt sitt eget, alle sine egne gjerninger. Dommen er tydelig og klar: Den som synder skal dø. Den eneste redningen er olje på lampen, som er evangeliet.

De dårlige brudepikene ville først låne olje av de andre. Men det gikk ikke. Av det kan vi lære at vi selv må eie troen. Det er ikke nok å være med i en luthersk menighet eller kirke eller være av god kristen familie. Rett nok er alle mennesker rettferdiggjort, men du må selv ha troen på Jesus Kristus. Han må være din frelser. Dette er den Hellige Ånds verk. Troen fikk du som gave i dåpen. Den får du også gjennom ordet som forkynnes og sakramentet som deles ut. Den vedlikeholdes og fornyes ved bruk av nådemidlene. I og med troen tar Den Hellige Ånd bolig i ditt hjerte. Dette er det å ha olje på lampen. Det er å være våken. En må hele tiden være seg bevisst at jeg er e synder som trenger Guds nåde hver eneste dag og hver eneste natt. Det er å være våken. Det er å være beredt når vår Herre kommer igjen. Til hjelp her har Gud gitt oss Ordet og sakramentene, en kirke, en forsamling og et embete. Gjennom dette fyller Den Hellige Ånd olje på våre lamper. Da blir synden i oss fordømt og det gamle menneske dødes. Gjennom evangeliet får jeg lov til å se meg ren og rettferdig i Kristus Jesus. Da er det viktig å bruke disse nådemidlene aktivt.

4. DET Å HA OLJE PÅ LAMPEN, ER Å STRIDE MOT SYNDEN, DJEVELEN OG ALL FALSK LÆRE

Kampen mot synden og verden og djevelen er en og samme sak. Husk at du er en kristen, og du har en bekjennelse å ta vare på. Dette er en daglig kamp. Den største fienden har vi med oss hver eneste dag og natt i vår egen gamle natur. Den vil gå sine egne veier. Den vil la seg friste av alt det verden har å by på. Den strider til enhver tid mot Guds hellige ord og vilje. Derfor skal den daglig druknes og bekjempes. Loven må få tale til oss slik at vi ser og bekjenner våre synder. Det skjer ved at jeg tar min tilflukt til evangeliet. «*Men der synden ble stor, ble nåden enda større.*» Rom 5,20. Loven driver oss til Kristus. Han står alltid der med åpne armer og tar i mot sine barn.

Å være våken innebærer å ha et bevisst forhold til Guds ord og avvise all falsk lære. Får den makta over deg er du ikke lenger beredt når Herren kommer igjen. Den falske lære svekker angriper Guds ord og sakrament og gjør at nådemidlene ikke lenger blir nådemidler. Da er ikke lenger Guds ord din rusting, skjold og vern mot all fare.

En kristens liv vil være et liv i strid om å være beredt og våken. Vi har ikke løfte om noe annet. Rett nok eier vi

freden og hvilen her nede i Jesus Kristus, men i verden der vi lever våre liv er vi utsatt for den ondes angrep. Men en gang tar livet slutt. Da er også livets strid slutt. Da avblåses stridsberedskapen. Da får vi gå inn til vår Herre og Frelser og feire bryllup i evigheters evighet. Da skal vi bare glede oss og alltid være i nærheten av vår Far, Herren Sebaot. Amen.